Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

14. oktober 2014*

»Appel — fælles fiskeripolitik — fangstkvoter — hasteforanstaltninger truffet af Kommissionen — Unionens ansvar uden for kontrakt — artikel 340, stk. 2, TEUF — betingelser — faktisk og reelt tab«

I de forenede sager C-12/13 P og C-13/13 P,

angående to appeller i henhold til artikel 56 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 4. januar 2013,

Gérard Buono, Agde (Frankrig),

Jean-Luc Buono, Agde,

Roger Del Ponte, Balaruc-les-Bains (Frankrig),

Serge Antoine Di Rocco, Sète (Frankrig),

Jean Gérald Lubrano, Balaruc-les-Bains,

Jean Lubrano, Port-Vendres (Frankrig),

Jean Lucien Lubrano, Saleilles (Frankrig),

Fabrice Marin, Frontignan (Frankrig),

Robert Marin, Balaruc-les-Bains,

ved avocats A. Arnaud og P.-O. Koubi-Flotte (sag C-12/13 P),

og

Syndicat des thoniers méditerranéens, Marseille (Frankrig),

Marc Carreno, Sète,

Jean-Louis Donnarel, Lourmarin (Frankrig),

Jean-François Flores, Sète,

Gérald Jean Lubrano, Balaruc-les-Bains,

Hervé Marin, Balaruc-le-Vieux (Frankrig),

* Processprog: fransk.

Nicolas Marin, Frontignan,

Sébastien Marin, Bouzigues (Frankrig),

Serge Antoine José Perez, Sorède (Frankrig),

ved avocate C. Bonnefoi (sag C-13/13 P),

sagsøgere,

den anden part i appelsagen:

Europa-Kommissionen ved A. Bouquet og D. Nardi, som befuldmægtigede,

sagsøgt i første instans,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling)

sammensat af præsidenten, V. Skouris, vicepræsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, C. Vajda og S. Rodin samt dommerne A. Rosas, E. Juhász, A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits (refererende dommer), J.L. da Cruz Vilaça og F. Biltgen,

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 20. marts 2014,

afsagt følgende

Dom

1 I appelskrifterne har Gérard Buono, Jean-Luc Buono, Roger Del Ponte, Serge Antoine Di Rocco, Jean Gérald Lubrano, Jean Lubrano, Jean Lucien Lubrano, Fabrice Marin og Robert Marin (sag C-12/13 P) samt Syndicat des thoniers méditerranéens (herefter »STM«), Marc Carreno, Jean-Louis Donnarel, Jean-François Flores, Gérald Jean Lubrano, Hervé Marin, Nicolas Marin, Sébastien Marin og Serge Antoine José Perez (sag C-13/13 P) nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom Syndicat des thoniers méditerranéens m.fl. mod Kommissionen (T-574/08, EU:T:2012:583, herefter »den appellerede dom«), hvorved Retten ikke gav dem medhold i deres påstand om erstatning for den skade, som de angiveligt har lidt som følge af vedtagelsen af Kommissionens forordning (EF) nr. 530/2008 af 12. juni 2008 om indførelse af hasteforanstaltninger gældende for notfartøjer, der fisker efter tun i Atlanterhavet øst for 45° V og i Middelhavet (EUT L 155, s. 9).

Retsforskrifter

2 Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 af 20. december 2002 om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne som led i den fælles fiskeripolitik (EFT L 358, s. 59) har til formål at fastsætte en flerårig forvaltningsplan for fiskeriet med henblik på at sikre denne sektors overlevelse på langt sigt.

3 Artikel 7 i forordning nr. 2371/2002 med overskriften »Hasteforanstaltninger truffet af Kommissionen« bestemmer:

»1. Hvis det konstateres, at der som følge af fiskeriaktiviteter er en alvorlig trussel mod bevarelsen af de levende akvatiske ressourcer eller det marine økosystem, der kræver, at der straks gribes ind, kan Kommissionen efter begrundet anmodning fra en medlemsstat eller på eget initiativ træffe hasteforanstaltninger, der højst må vare i seks måneder. Kommissionen kan træffe en ny afgørelse om at forlænge hasteforanstaltningerne med højst seks måneder.

2. Medlemsstaten sender anmodningen samtidigt til Kommissionen, de øvrige medlemsstater og de relevante regionale rådgivende råd. De kan sende deres eventuelle skriftlige bemærkninger til Kommissionen senest fem arbejdsdage efter modtagelse af anmodningen.

Kommissionen træffer afgørelse senest 15 arbejdsdage efter modtagelse af den i stk. 1 nævnte anmodning.

3. Hasteforanstaltningerne har øjeblikkelig virkning. De meddeles til de berørte medlemsstater og offentliggøres i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

4. Medlemsstaterne kan indbringe Kommissionens afgørelse for Rådet senest ti arbejdsdage efter modtagelse af meddelelsen.

5. Rådet kan med kvalificeret flertal træffe en anden afgørelse senest en måned efter modtagelse af indbringelsen.«

4 Artikel 20 i forordning nr. 2371/2002 med overskriften »Tildeling af fiskerimuligheder« bestemmer:

»1. Rådet træffer på forslag af Kommissionen med kvalificeret flertal afgørelse om fangst- og/eller fiskeriindsatsbegrænsninger og om tildelingen af fiskerimuligheder mellem medlemsstaterne samt om de betingelser, der skal gælde i forbindelse med sådanne begrænsninger. Fiskerimulighederne fordeles mellem medlemsstaterne på en sådan måde, at hver medlemsstat sikres en relativ stabilitet i fiskeriet efter hver bestand eller for hvert fiskeri.

2. Når Fællesskabet fastlægger nye fiskerimuligheder, beslutter Rådet, hvilken tildeling der skal anvendes i forbindelse med disse muligheder under hensyntagen til hver enkelt medlemsstats interesser.

3. Hver enkelt medlemsstat afgør, hvilken metode den vil anvende ved fordeling af de fiskerimuligheder, den har fået tildelt, mellem de fartøjer, der fører dens flag i overensstemmelse med EF-lovgivningen. Den underretter Kommissionen om fordelingsmetoden.

4. Rådet fastsætter, hvilke fiskerimuligheder der er til rådighed for tredjelande i EF-farvandene, og tildeler disse muligheder til de enkelte tredjelande.

5. Medlemsstaterne kan, efter først at have underrettet Kommissionen, helt eller delvis udveksle tildelte fiskerimuligheder.«

5 I denne sammenhæng blev Rådets forordning (EF) nr. 40/2008 af 16. januar 2008 om fastsættelse for 2008 af fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EF-farvande og for EF-fartøjer i andre farvande, som er omfattet af fangstbegrænsninger (EUT L 19, s. 1), vedtaget.

6 Disse begrænsninger og mængder blev ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 446/2008 af 22. maj 2008 om tilpasning af visse kvoter for atlantisk tun i 2008 i medfør af artikel 21, stk. 4, i Rådets forordning (EØF) nr. 2847/93 om indførelse af en kontrolordning under den fælles fiskeripolitik (EUT L 134, s. 11).

7 Kommissionen vedtog den 12. juni 2008 forordning nr. 530/2008 i medfør af artikel 7 i forordning nr. 2371/2002.

8 Følgende fremgår af sjette betragtning til forordning nr. 530/2008:

»Det fremgår af de foreliggende oplysninger, som bekræftes af Kommissionens kontrollører under kontrolbesøg i medlemsstaterne, at fiskerimulighederne for tun i Atlanterhavet øst for 45° V og i Middelhavet fra notfartøjer, der fører græsk, fransk, italiensk, cypriotisk eller maltesisk flag eller er registreret i en af disse stater, anses for at være udtømt den 16. juni 2008, og at fiskerimulighederne for samme bestand i Atlanterhavet øst for 45° V og i Middelhavet fra notfartøjer, der fører spansk flag eller er registreret i denne stat, anses for at være udtømt den 23. juni 2008.«

9 Nævnte forordnings artikel 1 bestemmer:

»Fra den 16. juni 2008 er det forbudt at fiske efter tun i Atlanterhavet øst for 45° V og i Middelhavet fra notfartøjer, der fører græsk, fransk, italiensk, cypriotisk eller maltesisk flag eller er registreret i en af disse stater.

Fra samme dato er det også forbudt at opbevare om bord, anbringe i bur med henblik på opfedning eller opdræt, omlade, overføre eller lande fisk fra denne bestand fra disse fartøjer.«

10 Samme forordnings artikel 2 har følgende ordlyd:

»Fra den 23. juni 2008 er det forbudt at fiske efter tun i Atlanterhavet øst for 45° V og i Middelhavet fra notfartøjer, der fører spansk flag eller er registreret i denne stat.

Fra samme dato er det også forbudt at opbevare om bord, anbringe i bur med henblik på opfedning eller opdræt, omlade, overføre eller lande fisk fra denne bestand fra disse fartøjer.«

11 Artikel 3 i forordning nr. 530/2008 bestemmer:

»1. Medmindre andet fremgår af stk. 2, må EF-operatører fra den 16. juni 2008 ikke acceptere landinger, anbringelse i bur med henblik på opfedning eller opdræt eller omladning i EF-farvande eller -havne af tun fanget i Atlanterhavet øst for 45° V og i Middelhavet fra notfartøjer.

2. Landinger, anbringelse i bur med henblik på opfedning eller opdræt og omladning i EF-farvande eller -havne af tun fanget i Atlanterhavet øst for 45° V og i Middelhavet fra notfartøjer, der fører spansk flag eller er registreret i denne stat, tillades indtil den 23. juni 2008.«

Sagens faktiske omstændigheder

12 Appellanterne i sag C-12/13 P samt Marc Carreno, Jean-Louis Donnarel, Jean-François Flores, Gérald Jean Lubrano, Hervé Marin, Nicolas Marin, Sébastien Marin og Serge Antoine José Perez, der er appellanter i sag C-13/13 P, er franske redere for og/eller aktionærer i notfartøjer til tunfiskeri, der fører fransk flag, og som fisker i Middelhavet. De er alle medlemmer af STM.

13 STM, der ligeledes er appellant i sag C-13/13 P, er en brancheorganisation, som er underlagt reglerne i bog IV i den franske code du travail, og som kun må optage søfarende med tilknytning til tunfiskeri som medlemmer.

14 Alle appellanterne med undtagelse af STM havde i 2008 en særlig fiskeritilladelse, som gav dem tilladelse til at fange, besidde, omlade, overføre, lande, transportere, oplagre og sælge tun fra Middelhavet, inden for rammerne af de fiskerimuligheder, de var blevet stillet til rådighed i form af individuelle kvoter. Tilladelsen, som var udstedt af de franske myndigheder, gav tilladelse til fiskeri fra den 1. april 2008 til den 30. juni 2008.

15 Efter vedtagelsen af forordning nr. 530/2008, som forbød fiskeri af tun i Middelhavet, blev fiskeriet i Middelhavet afbrudt den 16. juni 2008, og med undtagelse af STM's blev appellanternes fiskeritilladelser tilbagekaldt.

Sagen for Retten og den appellerede dom

16 Ved stævning, som var fælles for sagsøgerne i første instans, der nu er appellanter i sagerne C-12/13 P og C-13/13 P, og som blev indleveret til Rettens Justitskontor den 24. december 2008, anlagde disse et erstatningssøgsmål med henblik på at få fastslået et objektivt ansvar uden for kontrakt for Den Europæiske Union som følge af vedtagelsen af forordning nr. 530/2008.

17 Ved kendelse af 25. marts 2010 blev retsforhandlingerne for Retten udsat indtil Domstolens endelige afgørelse i sagen AJD Tuna (C-221/09) og Rettens afgørelse om, hvorvidt sagen Norilsk Nickel Harjavalta og Umicore mod Kommissionen (T-532/08) samt sagen Etimine og Etiproducts mod Kommissionen (T-539/08) skulle afvises.

18 Ved dom af 17. marts 2011, AJD Tuna (C-221/09, EU:C:2011:153), udtalte Domstolen, at forordning nr. 530/2008 var ugyldig, for så vidt som de forbud, den indførte med hjemmel i artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 2371/2002, fik virkning fra den 23. juni 2008 for så vidt angår de notfartøjer, der fører spansk flag eller er registreret i denne medlemsstat, og de EF-operatører, der har indgået kontrakter med disse, mens forbuddene fik virkning fra den 16. juni 2008 for de notfartøjer, der fører græsk, fransk, italiensk, cypriotisk og maltesisk flag eller er registreret i disse medlemsstater, og de EF-operatører, der har indgået kontrakter med dem, uden at denne forskelsbehandling var objektivt begrundet.

19 Retten afviste ved den appellerede dom søgsmålet, for så vidt som det var anlagt af STM, og forkastede søgsmålet, for så vidt som det var anlagt af de øvrige appellanter.

Retsforhandlingerne for Domstolen og parternes påstande

20 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 26. februar 2013 er sagerne C-12/13 P og C-13/13 P i overensstemmelse med artikel 54 i Domstolens procesreglement blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling samt dommen.

21 Appellanterne i sag C-12/13 P har nedlagt følgende påstande:

— Den appellerede dom ophæves.

— Der træffes afgørelse om sagens realitet, idet Kommissionen på grundlag af erstatningsansvar uden for kontrakt tilpligtes at betale følgende beløb:

  — 1 523 588,94 EUR til Gérard Buono og Jean-Luc Buono

— 1 068 600 EUR til Roger Del Ponte

— 1 094 800 EUR til Serge Antoine Di Rocco

— 855 628,20 EUR til Jean Gérald Lubrano

— 1 523 588,94 EUR til Jean Lubrano og Jean Lucien Lubrano

— 865 784,59 EUR til Fabrice Marin og Robert Marin.

— Subsidiært: Rettens dom ophæves, og sagen hjemvises til Retten.

22 Appellanterne i sag C-13/13 P har nedlagt følgende påstande:

— Søgsmålet anlagt af STM antages til realitetsbehandling.

— Den appellerede dom ophæves.

— Kommissionen tilpligtes på grundlag af erstatningsansvar uden for kontrakt at betale en erstatning på de beløb, der er anført i appelskriftet.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

23 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Appellerne forkastes.

— Subsidiært frifindes Kommissionen for påstanden om erstatning uden for kontrakt.

— Appellanterne tilpligtes at betale sagens omkostninger i første og anden instans.

Om anmodningen vedrørende genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del

24 Efter retsforhandlingernes mundtlige del blev afsluttet den 20. marts 2014, da generaladvokaten havde fremsat sit forslag til afgørelse, anmodede appellanterne i sag C-13/13 P ved skrivelse af 24. marts 2014, indleveret til Domstolens Justitskontor den 25. marts 2014, om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del.

25 Nævnte appellanter har for det første navnlig gjort gældende, at generaladvokatens forslag til afgørelse er baseret på et argument, som ikke har været drøftet tilstrækkeligt af parterne, nemlig spørgsmålet om, hvorvidt forordning nr. 530/2008 er lovlig, og for det andet, at der er fremkommet nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, i forbindelse med den omstændighed, at Kommissionen har forholdt sig passivt og ikke har truffet foranstaltninger med henblik på at afhjælpe den forskelsbehandling, som førte til ugyldigheden af forordning nr. 530/2008.

26 I denne henseende bemærkes, at Domstolen ifølge artikel 83 i dens procesreglement til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse kan bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er

omfattet af artikel 23 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol (jf. domme Pohotovosť, C-470/12, EU:C:2014:101, præmis 21, og Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company, C-190/12, EU:C:2014:249, præmis 20).

27 Derudover bemærkes, at generaladvokaten i henhold til artikel 252, stk. 2, TEUF har til opgave fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt at fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, der i overensstemmelse med statutten for Domstolen kræver generaladvokatens deltagelse. Domstolen er hverken bundet af det forslag til afgørelse eller af den begrundelse, som generaladvokaten er fremkommet med (dom Kommissionen m.fl. mod Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P og C-595/10 P, EU:C:2013:518, præmis 57 og den deri nævnte retspraksis).

28 Domstolen er, efter at have hørt generaladvokaten, af den opfattelse, at den i det foreliggende tilfælde er tilstrækkeligt oplyst med henblik på at kunne træffe afgørelse, at nærværende appelsager ikke skal afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne, og at de nye faktiske omstændigheder, som appellanterne har anført, ikke er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse. Der er derfor ikke grundlag for at tage anmodningen om genåbning af den mundtlige forhandling til følge.

Om appellerne

Om det første anbringende i sag C-13/13 P

Parternes argumenter

29 Med det første anbringende har appellanterne i sag C-13/13 P gjort gældende, at Retten, idet den fandt, at STM ikke havde søgsmålskompetence, har fordrejet oplysningerne i sagens akter. Det er appellanternes opfattelse, at en fuldstændig undersøgelse af disse oplysninger ville have påvist, at STM har en selvstændig søgsmålsinteresse, som gør det muligt for organisationen at nedlægge påstand om erstatning for sin særskilte skade.

30 For det første har appellanterne i sag C-13/13 P bestridt den materielle rigtighed af Rettens konklusion i den appellerede doms præmis 23, hvorefter Retten fastslog, at STM ikke havde underbygget sin skade, under henvisning til appellanternes skriftlige besvarelse af to spørgsmål, som Retten havde stillet, hvoraf fremgår, at STM's ikke-økonomiske skade er forbundet med den krænkelse, som det professionelle image for dens medlemmers virksomhed er blevet påført.

31 For det andet har appellanterne i sag C-13/13 P ikke bestridt Rettens vurdering i den appellerede doms præmis 24, hvorefter STM ikke er indtrådt i en ret til erstatning, der er overdraget organisationen af dens medlemmer, men har gjort gældende, at STM i medfør af fransk ret i sin egenskab af brancheorganisation er betroet en opgave af almen interesse, som giver den en selvstændig søgsmålsinteresse samt en søgsmålsinteresse på vegne af dens medlemmer.

32 Kommissionen har bestridt de argumenter, som appellanterne i sag C-13/13 P har fremført til støtte for deres første anbringende. I sit svarskrift har Kommissionen anført, at Rettens argumentation afspejler den uklare argumentation, som STM har fremført.

Domstolens bemærkninger

33 I henhold til artikel 21 i statutten for Domstolen og artikel 44 i Rettens procesreglement skal stævningen bl.a. angive søgsmålets genstand, påstandene og en kort fremstilling af søgsmålsgrundene.

34 Det er ubestridt, at en sagsøger, for at dennes erstatningssøgsmål opfylder ovennævnte krav, i stævningen skal angive de anbringender, som sagsøgeren ønsker at gøre gældende til støtte for sine påstande, og navnlig nærmere skal angive såvel karakteren af den skade, som den påstår at have lidt, som den skadegørende handling (kendelse TAO og AFI mod Kommissionen, C-322/91, EU:C:1992:495, præmis 13).

35 En hvilken som helst påstand om erstatning, hvis genstand ikke er præciseret, og hvor fremstillingen af de anbringender, der påberåbes, er utilstrækkelig, må derimod afvises fra realitetsbehandling (dom Zuckerfabrik Schöppenstedt mod Rådet, 5/71, EU:C:1971:116, præmis 8 og 9).

36 Stævningen i første instans indeholdt imidlertid ingen præcis angivelse af karakteren af den skade, som STM angiveligt har lidt.

37 Den skade, som STM angiveligt har lidt, er således kun nævnt i den del af stævningen, der indeholder påstandene nedlagt af sagsøgerne i første instans, i form af en påstand om betaling af et fast beløb på 30 000 EUR for ikke-økonomisk skade, som ville blive investeret i oplysningstiltag for medlemmerne af STM.

38 Således som Retten har anført i den appellerede doms præmis 22, følger det heraf, at STM i stævningen ikke har præciseret hverken karakteren af den påståede skade i forhold til den adfærd, som Kommissionen kritiseres for, eller opgørelsen heraf, selv ikke tilnærmelsesvis. Påstanden om, at beløbet på 30 000 EUR skal anvendes til oplysning af STM's medlemmer, er endvidere uden betydning for fastlæggelsen af karakteren eller omfanget af den påberåbte skade, eftersom den kun vedrører den fremtidige anvendelse af erstatningen og ikke omfanget af den påberåbte skade.

39 Det erstatningssøgsmål, som STM har anlagt, skulle følgelig under alle omstændigheder afvises fra realitetsbehandling med den begrundelse, at det ikke opfylder betingelserne i artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement, uden at det herved er nødvendigt at træffe afgørelse om, hvorvidt Retten begik en retlig fejl, da den afviste søgsmålet, for så vidt som det var anlagt af STM, med den begrundelse, at sidstnævnte ikke havde søgsmålskompetence.

Om det tredje anbringende i sag C-12/13 P samt det tredje og det fjerde anbringende i sag C-13/13 P

Parternes argumenter

40 Med det tredje anbringende har appellanterne i sag C-12/13 P gjort gældende, at den appellerede dom er behæftet med en retlig fejl, eftersom Retten ikke generelt anerkendte, at der i EU-retten findes et objektivt erstatningsansvar uden for kontrakt.

41 Med det tredje og det fjerde anbringende, som skal betragtes som et enkelt anbringende, har appellanterne i sag C-13/13 P gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl, idet den i den appellerede doms præmis 82-88 fastslog, at den påberåbte skade ikke var usædvanlig, eftersom den ikke overskred grænserne for, hvilke risici der er forbundet med økonomisk virksomhed inden for fiskerisektoren.

42 Kommissionen har bestridt alle de argumenter, der er blevet fremført i forbindelse med nævnte anbringender.

Domstolens bemærkninger

43 Det er ubestridt, at på EU-rettens nuværende udviklingstrin gør en sammenlignende gennemgang af medlemsstaternes retsordener det ikke muligt for Domstolen at fastslå, at der findes en ordning, hvorefter Unionen kan ifalde erstatningsansvar uden for kontrakt som følge af dens lovlige udøvelse af dens retsanordnende virksomhed (jf. dom FIAMM m.fl. mod Rådet og Kommissionen, C-120/06 P og C-121/06 P, EU:C:2008:476, præmis 175 og 179).

44 Retten begik i denne forbindelse ingen retlig fejl, for så vidt som den dels i den appellerede doms præmis 69-73 lagde nævnte retspraksis til grund, dels i den appellerede doms præmis 76 vurderede, at anbringendet vedrørende Unionens erstatningsansvar uden for kontrakt som følge af en lovlig handling skulle behandles i lyset af denne retspraksis.

45 Heraf følger, at det tredje anbringende, som appellanterne har påberåbt sig i sag C-12/13 P, skal forkastes som ubegrundet.

46 For så vidt angår det tredje og det fjerde anbringende, som appellanterne i sag C-13/13 P har gjort gældende, foretog Retten i den appellerede doms præmis 77-87 for fuldstændighedens skyld en undersøgelse af den påståede usædvanlige og særlige karakter af den påberåbte skade for det tilfælde, at princippet om Unionens erstatningsansvar uden for kontrakt som følge af en lovlig handling skulle anerkendes i EU-retten (jf. i denne retning dom Dorsch Consult mod Rådet og Kommissionen, C-237/98 P, EU:C:2000:321, præmis 18 og 19).

47 I appelsager følger det imidlertid af fast retspraksis, at når en af de af Retten anførte grunde er tilstrækkelig til at begrunde konklusionen i dens dom, påvirker de fejl, som en anden grund i den pågældende dom kan være behæftet med, ikke den nævnte konklusion, hvorfor det anbringende, der støtter sig på disse fejl, er irrelevant og må forkastes (dom Kommissionen mod CAS Succhi di Frutta, C-496/99 P, EU:C:2004:236, præmis 68).

48 Heraf følger, at det tredje og det fjerde anbringende, som appellanterne i sag C-13/13 P har gjort gældende, skal forkastes som irrelevante, eftersom de er rettet mod en overflødig begrundelse i den appellerede dom.

Om det andet anbringende i sag C-13/13 P

Parternes argumenter

49 Med det andet anbringende har appellanterne i sag C-13/13 P gjort gældende, at forordning nr. 530/2008 – selv efter afsigelsen af dom AJD Tuna (EU:C:2011:153) – fortsat er en principielt lovlig retsakt, som udelukkende er blevet erklæret delvis ugyldig, nemlig for så vidt angår det tidspunkt, hvor forordningen fik virkning for notfartøjer, der fører græsk, fransk, italiensk, cypriotisk og maltesisk flag eller er registreret i disse medlemsstater, og de EU-operatører, der har indgået kontrakter med dem.

50 Kommissionen, som herved har påpeget den omstændighed, at nævnte anbringende er rettet mod præmisser i den appellerede dom, der omhandler andre sagsøgere i første instans end dem, der er appellanter i sag C-13/13 P, er af den opfattelse, at anbringendet er begrundet, og at afsigelsen af dom AJD Tuna (EU:C:2011:153) dermed ikke udgør en ny faktisk omstændighed som omhandlet i artikel 48, stk. 2, i Rettens procesreglement.

51 Kommissionen er navnlig af den opfattelse, at Retten for det første begik en retlig fejl, da den ikke afviste anbringendet om Unionens erstatningsansvar uden for kontrakt som følge af en ulovlig handling, som var blevet gjort gældende af sagsøgerne i første instans, nu appellanter i sag C-12/13 P, eftersom Domstolen – således som det fremgår af dom AJD Tuna (EU:C:2011:153) – blot fastslog, at

forordning nr. 530/2008 var ugyldig, for så vidt som de heri fastsatte forbud fik virkning fra den 23. juni 2008 for notfartøjer, der fører spansk flag eller er registreret i denne medlemsstat, og de EU-operatører, der har indgået kontrakter med disse, mens forbuddene fik virkning fra den 16. juni 2008 for de notfartøjer, der fører græsk, fransk, italiensk, cypriotisk og maltesisk flag eller er registreret i disse medlemsstater, og de EU-operatører, der har indgået kontrakter med dem, og for det andet, at sagsøgerne i første instans på ingen måde var forhindret i at anlægge et erstatningssøgsmål på grundlag af tab som følge af en ulovlig handling begået af Unionen, selv såfremt der ikke forelå en dom, hvorved sidstnævntes handling blev erklæret ugyldig.

Domstolens bemærkninger

52 For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt det andet anbringende, som appellanterne i sag C-13/13 P har gjort gældende, kan antages til realitetsbehandling, bemærkes for det første, at Domstolen allerede har udtalt, at når Retten har forenet to sager og afsagt en enkelt dom, som tager stilling til alle de anbringender, som parterne har fremført ved Retten, kan hver især kritisere Rettens argumentation vedrørende anbringender, som for Retten kun er blevet fremført af sagsøgeren i den anden sag (dom ISD Polska m.fl. mod Kommissionen, C-369/09 P, EU:C:2011:175, præmis 85 og den deri nævnte retspraksis).

53 Selv om der i det foreliggende tilfælde indledningsvis kun var indbragt en enkelt sag for Retten, gør den omstændighed, at appellanterne under den skriftlige forhandling blev opdelt i to grupper, hvoraf den ene, nemlig de sagsøgere i første instans, der nu er appellanter i sag C-12/13 P, har gjort et nyt anbringende gældende, det muligt at anvende ovennævnte retspraksis analogt.

54 Heraf følger, at det andet anbringende, som appellanterne i sag C-13/13 P har gjort gældende, og som er rettet mod den besvarelse, som Retten gav af et anbringende, der blev gjort gældende af de sagsøgere i første instans, der nu er appellanter i sag C-12/13 P, kan antages til realitetsbehandling.

55 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt det andet anbringende, som appellanterne i sag C-13/13 P gjorde gældende, er begrundet, bemærkes for det andet, at nye anbringender ifølge artikel 48, stk. 2, i Rettens procesreglement ikke må fremsættes under sagens behandling, medmindre de støttes på retlige eller faktiske omstændigheder, som er kommet frem under retsforhandlingerne.

56 Som det er anført i denne doms præmis 18, anmodede Retten på baggrund af, at Domstolen i dom AJD Tuna (EU:C:2011:153) fastslog, at forordning nr. 530/2008 var ugyldig, i det foreliggende tilfælde tvistens parter om at tage skriftlig stilling til, hvilke konsekvenser der skulle drages af denne dom. De sagsøgere i første instans, der nu er appellanter i sag C-12/13 P, fremsatte i deres besvarelse et anbringende om Unionens erstatningsansvar uden for kontrakt som følge af en ulovlig handling. Disse appellanter gjorde navnlig gældende, at den fiskeritilladelse, som notfartøjer, der fører spansk flag, havde indtil den 23. juni 2008, mens notfartøjer, der fører græsk, fransk, italiensk, cypriotisk og maltesisk flag, skulle afbryde deres fiskeri den 16. juni 2008, har påført appellanterne en skade, som har faktisk og reel karakter, og som består i den del af deres kvote for 2008, som de ikke kunne fange og sælge.

57 Indledningsvis bemærkes, at Retten i den appellerede doms præmis 48 og 49 fastslog, at de sagsøgere i første instans, der nu er appellanter i sag C-12/13 P, havde fremsat et anbringende, som ikke var fremsat i stævningen og derfor udgjorde et nyt anbringende som omhandlet i artikel 48, stk. 2, i Rettens procesreglement.

58 For så vidt angår spørgsmålet, om dette anbringende kunne antages til realitetsbehandling, fastslog Retten herved i den appellerede doms præmis 53 og 54, at dom AJD Tuna (EU:C:2011:153), som Domstolen afsagde efter sagens anlæggelse, skulle anses for et forhold, der gjorde det muligt at fremsætte et nyt anbringende, eftersom nævnte dom ændrede den retlige situation, der forelå på

tidspunktet for indleveringen af stævningen. Retten konstaterede således, at forordning nr. 530/2008 var ugyldig i det hele som følge af dom AJD Tuna (EU:C:2011:153) og ophørte med at have retsvirkninger i medfør af anvendelsen af princippet om formodningen om retsakters lovlighed.

59 Det bemærkes, at Rettens argumentation imidlertid i det foreliggende tilfælde er baseret på en fejlagtig fortolkning af dom AJD Tuna (EU:C:2011:153). Det fremgår navnlig af nævnte doms præmis 105-108, at idet Kommissionen alene udskød ikrafttrædelsen af fiskeriforbuddet indtil den 23. juni 2008 for de spanske notfartøjer, uden at denne yderligere frist var objektivt begrundet, havde den tilsidesat princippet om forbud mod forskelsbehandling. Det fremgår således af Domstolens vurdering, at idet den forkastede alle andre anbringender om ugyldighed af forordning nr. 530/08, blev det i dom AJD Tuna (EU:C:2011:153) alene fastslået, at forordningen var ugyldig, for så vidt som spanske notfartøjer fik en yderligere uges fiskeri, mens gyldigheden af det tidspunkt, hvor forbuddet fik virkning for de andre fartøjer, blev opretholdt, dvs. den 16. juni 2008.

60 Heraf følger, at idet det i modsætning til Rettens vurdering alene blev fastslået, at forordning nr. 530/2008 var ugyldig, for så vidt som den behandlede spanske notfartøjer mere fordelagtigt, udgør afsigelsen af dom AJD Tuna (EU:C:2011:153) ikke en ny retlig omstændighed, som er kommet frem under retsforhandlingerne for Retten. Eftersom fiskeriforbuddet over for notfartøjer, der fører græsk, fransk, italiensk, cypriotisk og maltesisk flag, er forblevet gyldigt, har nævnte dom blot bekræftet en retstilstand, som de sagsøgere i første instans, der nu er appellanter i sag C-12/13 P, var bekendt med på det tidspunkt, hvor de anlagde sagen.

61 Det følger af det ovenstående, at Retten begik en retlig fejl, idet den fastslog, at afsigelsen af dom AJD Tuna (EU:C:2011:153) udgjorde en ny retlig omstændighed, som gjorde det muligt at fremsætte et nyt anbringende under sagens behandling.

62 Det skal dog bemærkes, at selv om præmisserne til en dom afsagt af Retten er udtryk for en fejlagtig anvendelse af EU-retten, kan tilsidesættelsen ikke medføre, at denne dom ophæves, hvis det fremgår, at dommens konklusion er støttet på andre retlige grunde (jf. i denne retning domme FIAMM m.fl. mod Rådet og Kommissionen, EU:C:2008:476, præmis 187, og Diputación Foral de Vizcaya mod Kommissionen, C-465/09 P – C-470/09 P, EU:C:2011:372, præmis 171).

63 Selv om Retten i det foreliggende tilfælde begik en retlig fejl, da den ikke afviste anbringendet om Unionens erstatningsansvar uden for kontrakt som følge af en ulovlig handling, som var blevet gjort gældende af sagsøgerne i første instans, nu appellanter i sag C-12/13 P, medfører denne fejl ikke, at den appellerede dom ophæves, idet Retten under alle omstændigheder i den appellerede doms præmis 55-66 forkastede nævnte anbringende som ubegrundet.

64 Henset til det ovenstående skal det andet anbringende, som appellanterne i sag C-13/13 P har gjort gældende, selv om det er begrundet, forkastes som irrelevant (jf. i denne retning domme Ojha mod Kommissionen, C-294/95 P, EU:C:1996:434, præmis 52, og FIAMM m.fl. mod Rådet og Kommissionen, EU:C:2008:476, præmis 189).

Om det første og det andet anbringende i sag C-12/13 P

Parternes argumenter

65 Med det første anbringende har appellanterne i sag C-12/13 P gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl i forbindelse med undersøgelsen af Unionens erstatningsansvar uden for kontrakt som følge af en ulovlig handling, idet den i den appellerede doms præmis 61-66 fandt, at den påberåbte skade ikke udgjorde et faktisk og reelt tab.

66 Med det andet anbringende har appellanterne i sag C-12/13 P gjort gældende, at Retten ligeledes begik en retlig fejl ved vurderingen af, om det påståede tab var faktisk og reelt, idet Retten ikke fastslog, at tabet følger af den krænkelse, der er sket af ejendomsretten og retten til frit at udøve erhvervsvirksomhed.

67 Kommissionen har gjort gældende, at disse anbringender bør afvises fra realitetsbehandling og under alle omstændigheder bør forkastes som ubegrundede.

Domstolens bemærkninger

68 Som det fremgår af denne doms præmis 63, bemærkes, at Retten begik en retlig fejl, da den ikke under sagens behandling i første instans afviste anbringendet om Unionens erstatningsansvar uden for kontrakt som følge af en ulovlig handling, som var blevet gjort gældende af de sagsøgere i første instans, der nu er appellanter i sag C-12/13 P.

69 Heraf følger, at eftersom nævnte anbringende ikke kunne antages til realitetsbehandling, skal det første og det andet anbringende, som appellanterne har gjort gældende i sag C-12/13 P, forkastes som irrelevante, for så vidt som de vedrører en analyse, som Retten foretog i forbindelse med en materiel vurdering af dette anbringende.

70 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal appellerne iværksat af appellanterne i sagerne C-12/13 P og C-13/13 P forkastes i deres helhed.

Sagens omkostninger

71 I henhold til procesreglementets artikel 184, stk. 2, træffer Domstolen afgørelse om sagens omkostninger, såfremt appellen forkastes. I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, der i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at appellanterne tilpligtes at betale omkostningerne i sagerne C-12/13 P og C-13/13 P, og appellanterne har tabt disse sager, bør det pålægges appellanterne at betale omkostningerne i disse sager.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

1) **Appellerne iværksat i sagerne C-12/13 P og C-13/13 P forkastes.**

2) **Gérard Buono, Jean-Luc Buono, Roger Del Ponte, Serge Antoine Di Rocco, Jean Gérald Lubrano, Jean Lubrano, Jean Lucien Lubrano, Fabrice Marin og Robert Marin betaler sagens omkostninger i sag C-12/13 P og Syndicat des thoniers méditerranéens, Marc Carreno, Jean-Louis Donnarel, Jean-François Flores, Gérald Jean Lubrano, Hervé Marin, Nicolas Marin, Sébastien Marin og Serge Antoine José Perez betaler sagens omkostninger i sag C-13/13 P.**

Underskrifter